

👋 Hello! You're looking at *lipu tenpo*, a magazine written in Toki Pona. Maybe you're new and want to know more about this language. Great! This page hopes to answer some of your questions.

What is Toki Pona?

Toki Pona is an elegant minimal language. It was created by the Canadian linguist Sonja Lang in 2001. It has only got 14 letters and about 130 words.

Why would I learn Toki Pona?

Despite how tiny the language is, it is still possible to describe any concept with it. This might fascinate you. Maybe you just want to take a break from the complex world we live in. Or perhaps you just want to talk to your friends without others knowing what you're saying.

How can I learn Toki Pona, and where can I use it?

There is the official book: *Toki Pona: The Language of Good* by Sonja Lang. It teaches how to use Toki Pona. Sonja made a *Toki Pona Dictionary* too. There are also several free online courses. You can find Toki Pona groups and learning resources on tokipona.org, the official website, as well as on our own website: liputenpo.org. **I**

Do you want to contribute?

That's great! You can join us on liputenpo.org. We communicate in a Discord server.

sina wile pali tawa lipu tenpo la
o tawa lipu liputenpo.org · lon
ona la sina ken tawa ma mi · jan
pali li toki lon ona · sina kama
lon kulupu la ni li pon a ·

All text and images in this document are licenced under a CC BY-SA 4.0 licence, unless indicated otherwise.

sina wile pana anu ante e ijo pi
lipu ni la o lon nasin · nimi nasin
li lon poka pi ijo ni la o lon ona ·
tawa ijo ali ante pi lipu ni la
o lon nasin CC BY-SA 4.0 ·

lipu tenpo

nanpa poki

jan pali

jan Alonola + kala Asi + jan Ke Kame
+ jan Ke Tami + jan Kuwi + jan Masine
+ jan Pasis + jan Samele
+ kijetesantakalu Wilame li toki.

jan Alonola + kala Asi + jan Asilu
+ jan Kasape + jan Ke Tami + jan Lapate
+ jan Sonatan + jan Tumu
li alasa e pakala toki.

jan Alonola + kala Asi + jan Ke Tami
li sitelen.

jan Simo li sitelen e sitelen sinpin.

kala Asi + jan Kasape li sijelo e lipu.

jan Alonola + jan Kasape + jan Sonatan
li lawa e kulupu.

o kama pona lon lipu tenpo!

sina weka e jaki lon poki la
jaki li tawa seme?

konwe li lon ala lon mun ante?

wile sona mute li lon lipu ni!

kin la toki pona la
o lukin e nasin toki
e sitelen toki
e nasin pi lipu musi
tan lipu ni.

lukin sina li pini la
o weka ala e lipu tenpo
lon poki jaki.
o awen o pana e ona
tawa jan pona!

– jan Sonatan

jo

pilin 3 tomo o mute anu suli?
4 nasin mute
pi toki pona

sona 4 poki jaki o tawa seme?
6 poki pi insa ala
li ijo musi
8 konwe li lon ala lon
mun ante?
9 ma lili lon ma suli Elopa
10 sitelen sin
li seme lukin?

musi 11 ona. kipisi nanpa wan
12 lipu musi Soneto
kepeken nasin
pi jan Petalaka
13 jan musi pona,
o toki e nasa
14 toki len tu
15 seme li mi
15 kijetesantakalu o

lipu ni li tan kulupu
lipu tenpo e.V. ·

kulupu ni li lon ma Aken ·
ona li lon ma Tosi ·

mi pana e lipu ni
lon tenpo nanpa 2026 ·

seme li mi

tan jan Alonola

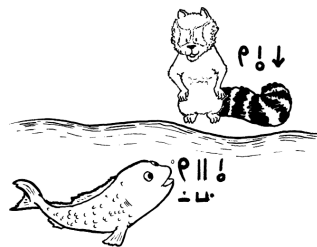
mi kama tan ma Apika
soweli li moku e mi a
jan awen ona li seli e mi
kama la mi tawa ma Alapi

ma ale la jan li moku e mi
ken la mi lete anu seli
jan lili li moku ala e mi
mi la uta ona li pilin jaki

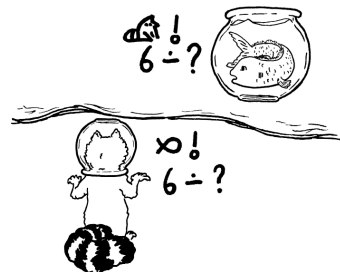
mi pana e wawa tawa pali pona
mi weka e pilin lape tan lawa
mi walo anu jelo anu pimeja
kule la mi jo e nimi sin pona

kijetesantakalu o

tan jan Ke Tami

toki len tu

tan jan Ke Tami
sitelen li tan **kala Asi**

→ ni li toki tu. taso nimi ale pi ona tu li sama.

mi lon kulupu len.
ma li tan nasin.
ma pona li tan pali len.
kulupu li len e ijo ona.
ale o awen sona ike,
o kama ala wawa.

tan len la seli li lon lipu
li awen ala e ona sona.
mute li utala tawa nasin pona.
len mi en kulupu mi li nasin ijo.
pakala li ken kama lon la,
mi awen seli.

loje en jelo en loje jelo li lon.
len li awen e lon mi taso.
lete en seli li ken moli e mi.
ale li kama weka lon.
pali len mi ale li pali tawa ni.

mi lon kulupu.
len ma li tan nasin ma.
pona li tan pali.
len kulupu li len e ijo.
ona ale o awen sona.
ike o kama ala wawa.

tan len la seli li lon.
lipu li awen ala e ona.
sona mute li utala tawa nasin pona len.
mi en kulupu mi li nasin.
ijo pakala li ken kama.
lon la mi awen seli.

loje en jelo en loje jelo
li lon len li awen e lon mi.
taso lete en seli li ken moli e mi ale
li kama weka lon pali len.
mi ale li pali tawa ni.

I

tomo o mute anu suli?

tan kala Asi

→ jan ale li wile e tomo. jan li awen lon tomo
la telo sewi li ken ala moli lete e ona. pipi
li ken ala pana e jaki moli tawa ona. moku
ona en len ona en mani ona li ken awen lon
tenpo suli. tomo la ona li ken weka pona
e jaki tan sijelo ona tan len ona. tomo
li suli a tawa jan. kulupu olin li ken lon
tomo wan. mama en jan lili ona kin li ken
lon tomo wan.

ma ale la jan mute li lon. ona ale li wile
e tomo la tomo mute a li wile. taso tomo
o suli seme? tomo o mute seme?

ken la tomo ale o jo e kulupu wan taso.
insa pi tomo tu la, ma kasi o lon. ni li ken
pona. tomo ante li lon weka la jan li ken
kalama wawa, li pakala ala e kute pi jan
ante. jan li jo e soweli la soweli li ken musi
lon ma poka. tomo wan li kama pakala tan
seli la tomo ale ante li lon weka lili la seli
li pakala ala e tomo ante. nasin ni li pona
ale anu seme?

tomo pi kulupu wan taso li ken ike kin.
tomo ale li jo e kulupu wan taso la ni li wile
e tomo pi mute wawa. tomo ale li wile e ma
poka la kulupu tomo li wile e ma suli. ma
mute o supa tomo la jan li ken ala pali
e moku lon ma. sina tawa lon nasin la sina
lukin e tomo sama a lon tenpo suli. jan
li wile esun e ijo la esun li lon weka.

tomo pi kulupu wan taso li ike e nasin tawa. tawa jan li wile e ilo e mani. jan ale
li open e tawa ona lon tomo la ona ale
li wile e ilo tawa. ilo tawa li kama mute. ilo
ale li lon nasin la ilo ale li kama ken ala
tawa pona. tawa ale li kama wile e tenpo
suli. kin la ilo mute li pana e kon jaki li moli
e kasi e waso e soweli. pakala.

ken la tomo o jo e kulupu mute. tomo suli
o jo e tomo mute lili pi kulupu wan. jan
mute li lon poka la nasin tawa li kama
wawa. jan mute li kama ken tawa kepeken
ilo suli wan. jan mute li tawa kepeken ilo lili
anu noka taso la esun mute li open lon
poka nasin li kama wawa.

tomo suli la ike seme li ken? jan mute
li lon poka la ni li ken ike e pilin jan. jan
li ken ala sona pona e jan mute. sina lukin
e jan lon tenpo mute li sona ala e ona la
ona li ken pana e pilin monsuta lili tawa
sina. ken la ona li wile tawa tomo sina
li wile kama jo e mani sina!

pakala mute li ken tan kulupu lawa. ilo
suli tawa li kama taso tan pali pi kulupu
law. kulupu lawa li pali ike la ken la ilo ala
li lon. jan ala li ken tawa tomo pali ona.
pakala. sama la kulupu lawa li weka ala
e jan pi wile pakala la tomo suli li ken kama
jaki tawa lukin li ken kama wawa e pilin
monsuta.

lon la nasin tu tomo li ken pona li ken ike.
sina lon tomo la tomo sina li suli ala
suli? pilin sina li seme tawa tomo sina? sina
wile ala wile lon tomo pi nasin ante? kulupu
law. sina o suli ala suli e tomo?

I

nasin mute pi toki pona

→ **toki pona li jo ala e kulupu lawa.** jan Sonja li pali e toki, taso ona li toki ala e nasin pona pi toki pona li lawa ala e toki pona. ni la, jan li ken toki lon toki pona kepeken nasin ona pi jan wan. taso seme la nasin ale ni li ante?

nasin toki wan pi ken ante li mute nimi. jan li ken kepeken nimi pi lipu pu taso, li ken kepeken nimi ku suli kin, li ken kepeken nimi ale pi lipu ku, li ken kepeken nimi ale pi lipu ala! taso, jan li kepeken nimi pi mute suli la, ni li ken ike tan ni: jan li kepeken nimi pi sona mute ala la, jan mute li sona ala e toki pi jan ni. ni la, jan mute li kepeken nimi sama. taso, sina ken kepeken nimi ante ni tan ni: jan ala li lawa e toki la, jan ale li ken kepeken nimi pi wile ona!

tan kijetesantakalu Wilame

nasin ante pi ken ante li nasin pali pi kulupu nimi. nasin wan la, jan mute li kepeken nasin nimi “kepeken e”. mi kepeken nasin ni ala, taso jan mute li kepeken ona. jan wan li ken toki e ni: “mi kepeken ilo”. jan ante li ken toki e ni: “mi kepeken e ilo”. nasin tu ni li pona! sama la, jan mute li kepeken nasin nanpa ante. jan li ken kepeken nasin nanpa pu li ken kepeken nasin nanpa pona li ken kepeken nasin nanpa ante mute a! jan pi nasin nanpa pu li toki e nanpa 523 sama “ale ale ale ale mute tu wan”. jan pi nasin nanpa pona li toki e nanpa ni sama “luka ale mute tu wan”. nasin tu ni li pona kin!

toki pona li jo ala e kulupu lawa la, jan mute li kepeken nasin toki ante. ona ale li pona. ni la, toki pona li toki pi musi mute! sina ken kepeken nasin pi wile sina, taso o toki ala e ni: jan ale o kepeken nasin toki sina.

I

• lawa lili nanpa luka tu tu: **kalama** pi lawa lili nanpa tu en **kalama** pi lawa lili nanpa tu tu o sama.

sina ken kama sona e ni la sina ken kepeken e toki ni “aiia-aiia-oue-oue”. sina ken awen e sona ni kepeken toki ni: “ali li kama lili la o kute! moku ken”

taso, sina sitelen e toki pona la, lawa mute ni li ike. mi wile pana e lawa ante ni tawa sina:

• lawa ante pi lawa lili nanpa luka tu wan: **sitelen** pi lawa lili nanpa wan en **sitelen** pi lawa lili nanpa luka li sama.

• lawa ante pi lawa lili nanpa luka tu tu: **sitelen** pi lawa lili nanpa tu en **sitelen** pi lawa lili nanpa luka wan li sama.

• lawa sin: wan pi lawa ni li ken lon.

kepeken nasin ni la, toki musi musi li ken kama lon. sina wile toki e pilin suli, e pilin seli, e ma kasi, e telo tawa, e ijo nasa la sina ken pali e sitelen musi Soneto.

mi wile pana e toki wan ni tawa sina.

lon lipu musi ni la mi kepeken e lawa sewi, taso jan li ken kepeken e lawa ante kin.

sina olin ala olin e sitelen musi Soneto?
sina olin mute e sijelo ni anu seme? o pana e toki insa sina!

I

jan musi pona, o toki e nasa

tan jan Samele

→ **seme li sitelen lon sinpin telo?**
seme li kule musi e oko jan?
seme li pana e seli lukin wan?
seme li lete e ko lili walo?

seme li suno e mun suli jelo?
ma ni la, seme li namako e pan?
seme li pakala sin e jaki tan ni: jan li wile ante e sijelo?

sina pali ala pali e musi,
e kasi pimeja, e leko sike?
sina lukin ala lukin e insa?

o toki e kalama ala kasi,
e nena lupa ma, e pona ike.
jan musi pona, o toki e nasa.

I

poki jaki o tawa seme?

sina kama jo e moku tan tomo esun la sina esun e moku lon poki.
→ poki mute li ken. ken la poki li kiwen anu lipu, li lili anu suli. mute la jan li kepeken e poki lon tenpo wan taso. ni li ike. taso poki ni li ken kama sin. poki mute li kama sin kepeken nasin ni:

pona la sina ken awen e sike pi kama sin. sina wile weka e poki tawa poki jaki la o kute: o anu e poki jaki pona. ma mute la jan li weka ala e poki telo lon poki jaki: jan li pana e poki telo (pi telo ala) lon tomo esun. poki li kiwen la ilo li weka e jaki li pana sin e telo lon ona.

lipu musi Soneto kepeken nasin pi jan Petalaka

tan jan Samele

→ **tenpo ale** la jan li sitelen e lipu musi lili.

lipu ni la, linja mute li pini kepeken kalama sama.

kin la nanpa kalama li suli lon lipu ni.

toki pona la, lipu musi ni li lili.

leko nimi li suli mute lon toki pona. taso, sitelen pi sijelo pi toki ante li nanpa lili lili.

mi wile toki e sitelen musi Soneto tawa sina.

sitelen musi ni li kama tan ma Italia, li musi mute tawa mi, tawa jan mute.

jan Jakopo tan ma Lensini (Jacopo da Lentini) li open e nasin sitelen ni lon tomo lawa pi jan lawa suli Peteliko nanpa tu lon ma Sisilija (Sicily).

lon tenpo pini la, jan mute pi ma mute li open e sitelen lipu Soneto. sijelo mute pi sitelen Soneto li kama lon. mi wile toki e lipu Soneto kepeken nasin pi jan Petalaka (Petrarch).

sina wile sitelen e lipu Soneto ni pi tenpo pini la, o sona e lawa ni:

lawa ale pi sitelen musi Soneto pi ma Italia

lawa pi linja nanpa li ni: lipu musi ni li jo e kipisi nanpa tu tu. kipisi nanpa wan en kipisi nanpa tu li poki e linja nanpa tu tu, taso kipisi nanpa tu wan en kipisi nanpa tu tu li poki e linja nanpa tu wan.

lawa pi kalama nanpa li ni: linja ale li poki e kalama nanpa luka luka wan. lawa pi kalama pini li ni:

- lawa lili nanpa wan: linja nanpa wan en linja nanpa tu tu o **kalama** sama lon pini.
- lawa lili nanpa tu: linja nanpa tu en linja nanpa tu wan o **kalama** sama lon pini.
- lawa lili nanpa tu wan: linja nanpa luka en linja nanpa luka tu wan o **kalama** sama lon pini.
- lawa lili nanpa tu tu: linja nanpa luka wan en linja nanpa luka tu o **kalama** sama lon pini.
- lawa lili nanpa luka: linja nanpa luka tu tu en linja nanpa luka luka tu o **kalama** sama lon pini..
- lawa lili nanpa luka wan: linja nanpa luka luka en linja nanpa luka luka tu wan o **kalama** sama lon pini..
- lawa lili nanpa luka tu: linja nanpa luka luka wan en linja nanpa luka luka tu tu o **kalama** sama lon pini..
- lawa lili nanpa luka tu wan: **kalama** pi lawa lili nanpa wan en **kalama** pi lawa lili nanpa tu wan o sama.

ma mi li ma Tosi. ona la poki jaki mute li lon: poki tawa jaki kasi, poki tawa jaki poki, poki tawa jaki lipu, poki tawa kiwen lukin, poki tawa ijo ante. kin la mi weka e poki telo lon tomo esun. mute a! taso nasin ni li pona tan ni: ijo ante li wile e nasin ante. mi wile pali sin e lipu tan jaki lipu la mi wile e lipu taso. ijo ante li lon jaki lipu la mi o weka e ijo ni. ni li pali suli!

jaki li lon poki pona la nasin ona li open. ona li tawa tomo jaki. tomo ni la ilo li kulupu e jaki kepeken sona tan ilo oko anu ilo ante. ilo oko li ken sona e ijo mute tan lukin: jaki li tan kiwen seme li suli seme. ilo taki li ken sona e ni: jaki li kiwen taki anu kiwen taki ante. ilo ken li pana e kon. poki kiwen li awen taso poki lipu li tawa weka. ni la ilo li ken kulupu e poki kiwen e poki lipu. pini la kulupu pi jaki wan taso o lon. jaki wan taso li lon la ilo li ken pona pali sin e ijo tan ona.

taso poki mute li tan kiwen wan li tan kiwen mute! o lukin e poki ni. selo la ona li lipu. insa la kiwen powe li lon. ken la kiwen ante li lon kin. lupa li tan kiwen powe. poki lili ni li tan kiwen mute a! ni li ike tawa sike pi kama sin: ilo o kipisi e ijo ni. mute la poki ni li lon telo. telo la lipu li pakala. lipu pakala li ken kama sin lipu. lipu ala la kiwen powe li lon. ken la kiwen powe li kama sin. taso mute la jan li seli e ona.

taso ijo ante li pona a tawa kama sin: kiwen lukin. ilo li ken weka e jaki lili e sitelen nimi tan poki pi kiwen lukin. kiwen lukin taso li lon la ilo li pakala e ona li seli e ona li pali sin e poki! mute la kiwen lukin li jo ala e kule. ken la ona li laso anu kapesi. kiwen lukin pi kule wan taso o lon tan ni: mi wile e kiwen lukin pi kule ala la kiwen laso li pakala e kule ona. ni la poki jaki tu wan li lon: poki pi kiwen laso, poki pi kiwen kapesi, poki pi kiwen pi kule ala.

kiwen lukin ala en kiwen powe ala la kiwen ante li lon. sina ken kepeken e nimi “kiwen mani” anu “kiwen ilo” tawa ona. poki la kiwen Aluminijun li lon. ona li pona mute a! jan li wile kama jo e kiwen Aluminijun sin tan ma la ni li pali mute. taso jan li ken kama jo e kiwen ni tan poki jaki kepeken pali lili a! ilo taki li ken weka e kiwen taki. ilo ante li kama jo e kiwen Aluminijun.

lipu pi jaki ala li pona kin. taso mute la jaki li lon poki lipu. jaki li tan moku anu telo. ni li pakala e lipu. jaki ala li lon la lipu li pakala lon telo. ilo li ken pali e lipu sin tan “telo lipu” ni.

taso nasin ni ale li ken lon taso tan ni: jaki o lon poki jaki pona! ni la o pana e jaki lon poki ona! kulupu ma Elopa la poki ale la poki mute mute mute luka li kama sin. kulupu ma Elopa li jo e lawa wan tawa sike pi kama sin. ma Mewika la lawa wan li lon ala. ona la poki (pi kiwen powe) mute luka luka li kama sin. suli la ma mute lon ma Elopa en ma mute lon ma Asija (ma Sinkapo, ma Tawan, ma Nijon, ma Anku) li wawa li pona tawa sike pi kama sin.

poki pi insa ala li ijo musi

→ o jo e poki lon luka sina. poki li poki la, ijo li ken lon insa ona. sina lon ala insa ona la, sina ken lukin e selo ona pi insa ala. sina open e ona la, sina ken lukin e insa ona. insa en insa ala li ijo tu lon poki.

taso poki wan li ante a! jan li pali e nasin nanpa la, nasin nanpa li kama e poki nasa ni. pipi li lon selo ona, li awen tawa la, pipi li kama lon insa poki, li kama lon insa ala poki, li kama sin lon open pi tawa ona. insa en insa ala li sama, li wan lon poki ni. seme la, ni li ken? lon la, mi en sina la, poki ni li ken ala.

sina jo e lipu la, sina sitelen lon ona la, suli sitelen li tan anpa tawa sewi, li tan poka wan tawa poka ante. sitelen lipu li suli pi nasin tu.

sina jo e poki lon luka sina la, sijelo ona li sama sijelo sina: suli pi sijelo sina li tan anpa tawa sewi, li tan monsi tawa sinpin, li tan poka wan tawa poka ante. sijelo sina li suli pi nasin tu wan. poki pi luka sina li suli pi nasin tu wan. taso sijelo ale a li sama ni. taso poki nasa pi toki mi li suli pi nasin tu tu. nasa: suli ona li tan anpa tawa sewi, li tan monsi tawa sinpin, li tan poka wan tawa poka ante... li tan nasin ante wan tawa poka ante pi nasin ante ni. nasin seme? ni li nasa ona, ona li kepeken nasin ante wan, li sama ala ijo lon. jan li pali e ijo nasa tawa sona pi nasin nanpa.

tan jan Ke Tami

ni la, ijo li lon insa lawa taso pi jan sona anu seme? sina a ken ala ken sona e poki nasa? ona li sama seme tawa lukin? mi wile pana e ken, taso open la, mi o pana e sona pi ijo ante.

o jo e lipu. sina lukin e sinpin ona la, sinpin lipu li walo. monsi lipu li pimeja. suli ona o suli tan anpa tawa sewi o lili tan poka wan tawa poka ante. ni la ona li sama linja anu palisa li sama ala ma. o wan e sewi lipu e anpa lipu: o jo e sewi lipu, o tawa e ona tawa anpa lipu, o sike lili e ona tawa anpa. sewi lipu la, sina lukin e pimeja. walo li lon anpa. o wan e walo pi sewi lipu ni lon walo pi anpa lipu. sina kama pali e sike pona kepeken lipu. sike taso. nasa ala. pipi li tawa lon selo insa pi sike lipu ni, li awen tawa la, ona li awen lon insa. ona li tawa lon selo pi insa ala li awen tawa la, ona li awen lon insa ala. nasa ala a.

ni la o pali e ijo nasa. o jo e lipu. sama la lipu o sama linja. o wan e sewi lipu e anpa lipu, taso o kepeken nasin ante: o jo e sewi lipu. o tawa sike e luka sina: o anpa e sewi luka, o sewi e anpa luka. tan ni la, sina lukin e pimeja lon sewi lipu e walo lon anpa lipu. sewi lipu la, walo li lon monsi. insa lipu la, lipu li tawa sike li kama ante tan walo tawa pimeja. o tawa e sewi lipu pimeja tawa anpa lipu. o sike lili e ona tawa anpa.

ona. kipisi nanpa wan

tan jan Pasalis
sitelen li tan kala Asi

→ ona li jan ala. ona li soweli ala. ona li ijo nasa. jan ala li wile utala e ona. jan mute li pilin monsuta tan ona. ona li seme? jan ala li sona. nasin la, jan li lukin ala e ona. suno li pini la, ona li tawa ma kulupu jan. jan ale li sona e ni: ona li tawa ma tomo lili lon tenpo pimeja. tan ni la, jan ale li pini e lupa ale. taso jan wan lili li pilin ala e monsuta tan ona. jan lili wan li open e lupa tomo. jan lili li tawa wawa e lawa tan pilin monsuta. ijo monsuta li lon ma seme? ona li awen lon seme? jan lili li sona ala. taso jan lili li kama sona lon tenpo lili. jan lili li tawa lon sike. ona li lukin e ona! jan lili li toki wawa: “jan sewi a!” ona li kute e kalama. taso ona li tawa ala. jan lili li tawa ona. jan lili li toki: “sina monsuta ala. sina ijo nasa. taso sina monsuta ala!” ona li mu taso. jan ante ale li tawa tan tomo ona. mama meli pi jan lili Ela li toki wawa: “jan Ela o! sina seme?” jan Ela li toki: “mi toki tawa ona!” mama meli

li toki sin: “kon toki sina li seme? sina toki tawa sina lon insa pi tenpo pimeja! mi mute li wile lapel!” jan lili Ela li sona ala e ijo ale pi tenpo ni. jan Ela li toki tawa ona: “toki mama li jo ala e kon. sina lon!” ona li mu taso sike. jan Ela li toki sin: “jan suli li pilin ike wawa tan sina ... jan mute li pilin monsuta tawa sina ... ona ale li toki e ni: sina lon ala. taso ona ale li toki tan sina!” mama meli li toki lon tenpo ni: “o pini a! jan Ela o tawa e sijelo sina tawa mi lon tenpo ni anu tawa mi lon tenpo ala.” jan Ela li open pana e telo lukin. jan Ela li toki lon lawa: “tan seme la mama li pali e nasin ni?” kon lete li tawa. jan Ela li open kepeken e len lawa. mun li suno lon sewi ona. jan Ela li wile sona e ni: tan seme la jan suli ale li pilin monsuta tan ona? jan lili li kama sona. jan Ela li toki: “mi ken ala awen lon ni. mi wile alasa e kon ... mi sona: ni li nasa. taso mi sona kin: awen li nasa mute.”

tan jan Kuwi

→ **mi ale li sitelen** li lukin e sitelen. sitelen seme li pona tawa sina? sitelen pona li pona tawa jan mute. sitelen sitelen li pona tawa jan mute ante. taso, lon tenmpo pini la mi wile pali e sitelen sin... e sitelen mi. tan ni la mi pali e sitelen sin. nimi ona la mi toki e sitelen leko anu sitelen Kuwi!

mi pali e sitelen sin tan seme? n... mi toki
e ni lon lawa mi: tenpo ale ala la mi sona
pona e toki pi jan ante. o lukin e ni: jan
li sitelen e toki “telo li tawa lon insa mi.”
ken la telo li lon insa ona li tawa, ken la
insa ona li lon ma la, telo li lon sewi pi insa
ona. mi lukin e ni la mi ken ala toki e ni:
o toki e sona sin tawa mi.

taso, kepeken sitelen sin mi la mi sona
pona e sitelen ale pi jan ante. sitelen sin mi
la, jan li sitelen e toki wan ni lon nasin ante
tu.

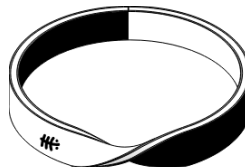
sina wile ala wile kama sona e sitelen leko?
wile la o lukin e lipu mi¹. mi wile e ijo ala
tan sina li wile pana taso e sona pi sitelen
mi.

sina wile ala wile lukin e sitelen leko? wile
la o lukin! o kama sona e ona o alasa sona
e toki ni!

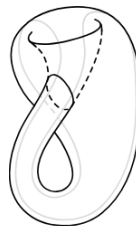
𐤀 𐤁 𐤂 𐤃
 𐤄 𐤅 𐤆 𐤇
 𐤈 𐤉 𐤊 𐤋
 𐤌 𐤍 𐤎 𐤏
 𐤐 𐤑 𐤒 𐤓
 𐤔 𐤕 𐤖 𐤗
 𐤘 𐤙 𐤚 𐤛
 𐤜 𐤝 𐤞 𐤟
 𐤠 𐤡 𐤢 𐤣
 𐤤 𐤥 𐤦 𐤧
 𐤨 𐤩 𐤪 𐤫
 𐤬 𐤭 𐤮 𐤯
 𐤰 𐤱 𐤲 𐤳
 𐤴 𐤵 𐤶 𐤷
 𐤸 𐤹 𐤺 𐤻
 𐤼 𐤽 𐤾 𐤿

= waso pimeja li kama jo e moku suwi tan
jan pi pali moku. soweli lili li wile e suwi
ni la ona li tawa waso pimeja li toki e ni:
“sina pana ala pana e suwi lili tawa
mi?” taso waso pimeja li toki e ni:
“pana ala.” soweli lili li sona pana
e waso ni la ona li toki e ni: “kalama
musi sina li wawa a! mi wile kute
e ona!” nimi soweli li pona a tawa waso
pimeja. ona li kama kalama musi la suwi
ona li tawa anpa la soweli lili li kama jo
e suwi ni.

o wan e pimeja pi sewi lipu lon walo pi anpa
lipu. ni kin la, sina kama pali e sike kepeken
lipu - taso ona li nasa lili. pipi li open
e tawa lon insa pi selo sike lon poka sina la,
ona li awen tawa la, ona li kama sin lon
poka sina - taso ona li kama lon insa ala pi
selo sike. ona li awen tawa la, ona li kama
sin lon poka sina lon insa lon open pi tawa
ona. jan Mepiju (Möbius) li kama sona
e sike nasa ni.

jan Kalin (Klein) li kama sona e poki pi toki
open mi: o jo e sike tu pi jan Mejiyu. pini
lipu pi sike ni wan li kama lon pini lipu pi
sike sama la, ona tu li wan, li ijo sin. ijo sin
ni la pini tu li kama wan la, ni li poki nasa pi
jan Kalin. o sona: sina wile ni kepeken lipu
sina la, sina ken ala a! lipu li wile kama
tawa insa lipu li kama wile lupa e selo. ike
la, mi pali e ijo la, ijo li suli pi nasin tu wan.
poki nasa li wile e suli pi nasin tu tu li lupa
ala e selo.

mi en sina la, ona li poki pi ken ala. mi wile
pali e ona la, lupa li lon ona - taso ona li ijo
pi lupa ala. awen la, ona li ijo musi tawa jan
sona. jan pi sona nasa nampa la poki ni
li pona. ni la, ona li pali e sijelo pi sama
ona. ante pi wan taso la, lupa li lon. tan ni
la, insa en insa ala li lon ona. ona li ken jo
e telo lon insa. jan sona pi mute ala li jo
e poki ni li ken jo e telo lon insa. poki
li nasa tawa lukin la, lupa li lon anpa poki.
telo li wile lon insa la, anpa poki o lon sewi.
ni la, telo li ken open e tawa. anpa poki
li kama anpa sin tan sewi la, telo li ken
awen lon insa.

pana pi mani ala

sina wile ala wile kama jo e ijo
kepeken mani ala? o alasa e ilo nena!
ilo nena li ken pana e sitelen pona
tawa ilo sona sina kepeken nasin
sitelen Wakalito. sina wile e ona
kepeken mani ala la o pana e nimi
sina lon ma ni:

<https://esun.sadale.net/maniala>

jan tu taso li ken kama jo e ona
kepeken mani ala. ken la jan tu ni
li sina a!

¹ <https://clockwise3411.github.io/lipu-sona-pisiten-Kuwi/>

konwe li lon ala lon mun ante?

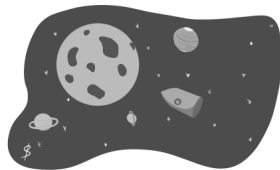
tan jan Ke Kame
sitelen li tan jan Alonola

→ **tenpo sike 1548 la**, lon ma tomo Napoli la, jan Jotano Puno (Giordano Bruno) li kama lon. jan Jotano Puno li kama suli la, ona li kama sona e nasin sewi, e nasin isipin². ona li tawa mute lon ma Elopa.

tenpo pimeja la, lukin sewi la, jan Jotano Puno li kama jo e sona ni: nanpa wan la, ma sewi li jo ala e pini. nanpa tu la, sike suno mute pi ma sewi li lili ala, li suli sama sike suno Sola, taso ona li lon weka mute. ken la, sike suno mute li jo e mun. ken la, konwe¹ li ken lon selo mun. jan Jotano Puno li toki insa e ni: ma ante mute li lon ma sewi.

ike la, sona sin pi jan Jotano Puno li awen ala lon insa lawa ona. jan Jotano Puno li wile e ni: jan ante li kama sona e isipin sin. jan Jotano Puno li toki e sona ona, li sitelen e sona ona. taso kulupu lawa pi nasin sewi Katoli li pilin ike tan sona sin, li wile e ni: jan Jotano Puno li pini toki. ni la, kulupu lawa li lawa e ni: jan Jotano Puno li awen lon tomo awen. tenpo sike 1600 la, jan li seli e jan Jotano Puno lon ma tomo Loma (Roma), kepeken seli pi palisa kasi. ni la, jan Jotano Puno li moli.

tenpo kama la, jan Kalijo Kalije (Galileo Galilei) en jan Jowane Kepa (Johannes Kepler) en jan Isake Nuton (Isaac Newton) en jan sona ante li pali e sona sin. kulupu

lawa pi nasin sewi Katoli li pilin pona ala tan sona ona, taso li moli ala e ona.

jan mute li awen wile sona e ni: ma ante mute li lon ala lon ma sewi? konwe li lon mun mi, taso konwe li lon ala lon mun ante? sitelen tawa mute li toki e ni: konwe li lon mun ante. taso jan sona li sona ala.

tenpo sike 1995 la, jan Mike Mejo (Michel Mayor) en jan Tite Kelo (Didier Queloz) li pali e sona sin: sike suno pi nimi "51 Pegasi a" li jo e mun! pona la, jan sona mute li isipin e nasin lukin sin li pali e ilo lukin sin: ilo lukin Kepa (Kepler) en ilo lukin Tese (TESS) li kama lukin e mun sin mute.

tenpo sike 2025 la, jan li sona e mun ante mute: nanpa pi mun ni li sama 5600. mun li ken seli anu lete, li ken suli anu lili, li ken tawa sike wawa anu lili. ken la, konwe li lon mun wan! jan sona li isipin e ni: mun pi konwe mute en mun pi konwe ala li jo ala e kon sama. ken la, ilo lukin li lukin e kon la, jan li ken sona e ni: konwe li lon ala lon mun wan.

mi wile sona e ni: jan li alasa e konwe sin la, mi moli ala moli? mi wile e ni: mi moli ala, mi ken sona e konwe sin! **I**

¹ konwe: soweli en pipi en kasi li konwe, taso kiwen en ma en telo li konwe ala.

² isipin: pali pi insa lawa.

ma lili lon ma suli Elopa

→ **ma suli Elopa** li jo e ma lawa lili mute. ma lili li pona mute tawa mi tan ni: ona li ken nasa. ijo en lawa ona li ken ante mute tawa ma ante. jan mute li sona ala anu sona lili e ona. o kama sona e ma Wasikano e ma Monako e ma Samalino.

ma Wasikano

ma ale la ma Wasikano li ma lawa pi lili nanpa wan. ona li lon insa pi ma tomo Loma (lon ma Italija). ma ante ala li lon insa pi ma tomo. ona li musi tan ni:

- jan lawa pi nasin sewi Katolika li lon ona. sina kama lon tenpo suno esun nanpa wan la ken la sina lukin e ona!
- ona li jo e sitelen mute pi pona lukin.
- sina wile kama jo e mani tan ilo mani la sina ken ni kepeken toki Lasina.

ma Monako

ma ale la ma Monako li ma lawa pi lili nanpa tu. ma Kanse li lon poka ona. jan pi ma Monako li jo e mani mute. jan mute li kama lon ma Monako tan ni: ona li wile tawa tomo musi mani Kasinotemotekalo. nasa la lawa li toki e ni: jan pi ma Monako li ken ala tawa ona!

jan mute li kama tan ni kin: ona li wile lukin e utala musi pi tomo tawa wawa.

tan jan Masine
sitelen li tan jan Alonola

ma Monako la, tomo mute pi ken tawa li lon telo. ona li pona tawa lukin. kin la, ona li jo e tomo lukin. tomo la, jan li ken lukin e sona telo e sona kala.

ma Samalino

ma Elopa la ma Samalino li ma lawa pi lili nanpa tu wan (ma ale la, ona li ma pi lili nanpa luka). ma Italija li sike e ona. tenpo sike nanpa ale ale wan la jan Malinu li pali e tomo lon nena Sitano. jan ante li kama lon poka ona. ma Samalino li kama tan kulupu tomo ni. ona li musi tan ni:

- nasin lawa ma li ni: jan li kama jan lawa tan wile kulupu pi ken ala. ma Samalino li awen kepeken nasin lawa ni lon tenpo pi suli nanpa wan.
- tomo tawa la jan pi ma Samalino li jo mute e ona. jan luka luka li jo e tomo tawa luka luka luka wan! ma ante ale la mute pi tomo tawa li suli lon ma Samalino.
- tomo palisa tu wan pi majuna mute li lon nena Sitano. ona li pona lukin mute. sitelen ona li lon lipu ma.

ma lawa lili ante li lon ma suli Elopa. tenpo kama la mi toki e ma Lisensan e ma Mata. sona la, ma suli ante li jo e ma lawa lili. sina sona e ona la o toki e ona! **I**